

Een zorgmachtiging, hoe gaat dat in zijn werk?

Een zorgmachtiging is een beslissing van de rechter waarin staat welke verplichte zorg gegeven mag worden. Je mag dan bijvoorbeeld gedwongen behandeld worden of onder dwang opgenomen worden. Hieronder staan de stappen die genomen worden. Je kunt zien wat er gebeurt en wie daarbij betrokken is. Daarnaast lees je wat je zelf kunt doen en waar je invloed kunt uitoefenen. Bijvoorbeeld door het opstellen van een plan van aanpak om verplichte zorg te voorkomen of een zorgkaart waarin je je wensen en voorkeuren kunt laten opnemen. De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) kan je daarbij verder adviseren of ondersteunen.

Versie 02-'20

STAPPEN ZORGMACHTIGING	DOOR WIE?	WAT KUN JE ZELF DOEN?
<p>1 Er wordt een verzoek ingediend voor het voorbereiden van een zorgmachtiging bij de officier van justitie.</p>	<p>Gemeente Geneesheer-directeur Zorgverlener Politie Officier van justitie kan ook zonder verzoek procedure starten</p>	
<p>2</p> <p>Vorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vindt de officier van justitie een zorgmachtiging niet nodig, dan stopt de procedure. • Vindt de officier van justitie een zorgmachtiging nodig, dan wijst hij een geneesheer-directeur aan. • Hij informeert de geneesheer-directeur of je al eerder verplichte zorg of een Bopz-machtiging hebt gehad en of je in aanraking bent geweest met politie/justitie. 	<p>Officier van justitie</p>	<p>Je kunt alvast contact met je advocaat opnemen. Heb je geen advocaat, dan krijg je er een toegewezen.</p>
<p>3</p> <p>Informatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je krijgt te horen dat er een zorgmachtiging wordt voorbereid. Je krijgt schriftelijke informatie over de mogelijkheid van advies en bijstand door een pvp. • De geneesheer-directeur wijst een zorgverantwoordelijke aan. • Je krijgt te horen dat je je kunt laten ondersteunen door een familielid/naaste bij het opstellen van een zelfbindingsverklaring, een plan van aanpak, de zorgkaart en het zorgplan. 	<p>Geneesheer-directeur</p>	<p>De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) kan je ondersteunen en advies geven. Hij kent je rechten. En komt voor je op. Je kunt zelf contact opnemen met een pvp via de pvp-helpdesk: 0900-444 8888 of helpdesk@pvp.nl. Je kunt ook de geneesheer-directeur vragen of hij je telefoonnummer/email door geeft aan de Stichting PVP. Een pvp neemt dan contact met je op.</p>

STAPPEN ZORGMACHTIGING

DOOR WIE?

WAT KUN JE ZELF DOEN?

4

Verzoek opstellen plan van aanpak

In een plan van aanpak kun je schrijven hoe volgens jou verplichte zorg voorkomen kan worden. Misschien is een zorgmachtiging dan niet nodig.

Jij, samen met vertegenwoordiger/ familie/ naasten

Je kunt de geneesheer-directeur een brief/mail schrijven waarin je vraagt of je een plan van aanpak mag maken. Je moet dit binnen drie dagen nadat de geneesheer-directeur je heeft geïnformeerd doen.

In de wet staat dat je het plan van aanpak met je naasten of familie moet opstellen. Je kunt natuurlijk ook anderen (zoals je behandelaar, de huisarts, advocaat etc.) vragen of ze ook nog adviezen hebben.

Beoordeling verzoek plan van aanpak

Vindt de geneesheer-directeur het goed dat je een plan van aanpak maakt? Dan krijg je twee weken de tijd om het te schrijven. De voorbereiding van de zorgmachtiging wordt dan tijdelijk stopgezet.

Geneesheer-directeur
Na overleg met officier van justitie

Er is een handreiking beschikbaar, die beschrijft welke stappen je kunt ondernemen om te komen tot een plan van aanpak. Deze handreiking is te downloaden via: www.dwangindezorg.nl Hierin staat op welke wijze verplichte zorg voorkomen kan worden. Mag je geen plan van aanpak maken, dan krijg je een brief van de geneesheer-directeur. In deze brief staat waarom je dit niet mag. Je kunt je advocaat of de pvp om advies vragen over wat je dan kunt doen.

5

Vindt de geneesheer-directeur dat je te weinig opschiet met het plan van aanpak? Of vindt hij dat er toch nog gevaar is waardoor er snel een zorgmachtiging moet komen? Dan kan hij verder gaan met het voorbereiden van de zorgmachtiging. Je kunt later aan de rechter vragen of je alsnog een plan van aanpak mag maken.

Beoordeling plan van aanpak

De geneesheer-directeur beoordeelt het plan van aanpak. Vindt de geneesheer-directeur dat er door het plan van aanpak geen zorgmachtiging meer nodig is? Dan zal hij de voorbereiding van de zorgmachtiging stoppen. Er komt dan geen zorgmachtiging.

Anders gaat de voorbereiding verder. De geneesheer-directeur vraagt een psychiater een medische verklaring op te stellen.

6

STAPPEN ZORGMACHTIGING

DOOR WIE?

WAT KUN JE ZELF DOEN?

7

Opstellen medische verklaring

De geneesheer-directeur vraagt een psychiater om een medische verklaring op te stellen. Hierin schrijft hij hoe het nu met je gaat. Er staat in elk geval in:

- De ziekteverschijnselen die je volgens de psychiater hebt en een (voorlopige) diagnose van de psychische aandoening;
- Welk gevaar je volgens hem veroorzaakt voor jezelf of anderen en of dit komt door een psychische aandoening;
- Welke zorg hij nodig vindt om het gevaar te stoppen.

De psychiater geeft altijd een medische verklaring af, ook als hij vindt dat er geen zorgmachtiging nodig is.

Onafhankelijke psychiater

Dat is een psychiater die jou de afgelopen twaalf maanden niet behandeld heeft.

Je kunt aan de psychiater vertellen wat je van de situatie vindt. Je kunt bijvoorbeeld uitleggen waarom je vindt dat een zorgmachtiging niet nodig is. Je kunt aangeven of je vindt dat er sprake is van gevaar, of waarom je vindt dat er juist geen gevaar is. Je kunt ook vertellen of je zorg wilt. Misschien wil je een bepaalde behandeling juist wel. Je kunt ook aangeven of je bepaalde zorg juist niet wilt krijgen en waarom je dat niet wilt. Je kunt ook met je advocaat bespreken wat je aan de psychiater kunt vertellen.

8

Beoordeling medische verklaring

De officier van justitie bekijkt de medische verklaring en stelt zichzelf de volgende vragen:

- Is er sprake van een psychische aandoening?
- Is er sprake van gevaar voor jezelf of anderen?
Komt dit gevaar door de psychische ziekte?
- Is verplichte zorg nodig om het gevaar te stoppen?

Kan hij niet alle vragen met 'Ja' beantwoorden, dan zal de officier van justitie de voorbereiding van de zorgmachtiging stoppen.

Kan hij alle vragen met 'Ja' beantwoorden, dan zal de officier een aanvraag voor een zorgmachtiging bij de rechter voorbereiden. Je krijgt hierover een brief.

Officier van justitie

9

Opstellen zorgkaart

Samen met de zorgverantwoordelijke kun je een zorgkaart maken. In de zorgkaart staat welke zorg je wel en niet wilt krijgen. Je bent niet verplicht om een zorgkaart te maken.

Je kunt je bij het maken van de zorgkaart laten bijstaan door een familielid, naaste of de pvp. Heb je een vertegenwoordiger, dan kan de zorgverantwoordelijke hem bij het opstellen van de zorgkaart betrekken.

De zorgverantwoordelijke zorgt ervoor dat de ingevulde zorgkaart terecht komt bij de geneesheer-directeur.

Jij, samen met de zorgverantwoordelijke en eventueel de pvp

In de zorgkaart staan jouw wensen en voorkeuren met betrekking tot de zorg. Denk daarbij bijvoorbeeld aan: welke medicijnen je wel en niet wilt hebben, hoe je wilt dat de medicatie wordt toegediend (tabletten, injectie, etc.), welke dingen men kan doen die helpen om je beter te voelen, en van welke dingen je juist slechter gaat voelen.

Je kunt op de zorgkaart aangeven welke behandeling je zou willen krijgen, en welke absoluut niet; aan welke behandeling je mee zou willen werken, en aan welke absoluut niet. Als je dit eerder hebt laten opschrijven, bijvoorbeeld in een zelfbindingsverklaring of een crisiskaart, dan wordt dit bij de zorgkaart gevoegd.

Opstellen zorgplan

De zorgverantwoordelijke maakt in overleg met jou en je vertegenwoordiger (als je die hebt) een zorgplan.

De pvp, een naaste of een familielid kunnen je daarbij ondersteunen.

De zorgverantwoordelijke schrijft in het zorgplan onder andere welke diagnose je hebt, en welke verplichte zorg hij nodig vindt om het gevaar te stoppen. Hij schrijft er ook in hoe hij rekening houdt met jouw wensen zoals die in de zorgkaart staan, of waarom hij daarvan afwijkt.

Er staat ook in welke zorgaanbieder de verplichte zorg kan geven. De zorgverantwoordelijke kan met verschillende personen praten, voordat hij het zorgplan maakt. Bijvoorbeeld met jouw familie, naasten en zorgverleners die voor je zorgen, de huisarts, deskundigen en de gemeente. Met de gemeente kan hij bekijken of je identiteitspapieren, een woning, een uitkering/ander inkomen of schuldsanering (nodig) hebt.

Zorgverantwoordelijke, in overleg met jou en vertegenwoordiger

10

STAPPEN ZORGMACHTIGING

DOOR WIE?

WAT KUN JE ZELF DOEN?

11

Beoordeling zorgplan

De geneesheer-directeur verzamelt alle documenten (o.a. zorgplan, zorgkaart en medische verklaring). Hij geeft deze stukken door aan de officier van justitie. Daarbij geeft hij ook aan of hij verplichte zorg wel of niet nodig vindt en/of de verplichte zorg voldoet aan de wet. Hij moet daarbij onder andere aangeven of er voldoende rekening is gehouden met jouw wensen en of je familie/naasten er zo veel mogelijk bij betrokken zijn.

Geneesheer-directeur

De beoordeling van het zorgplan doet de geneesheer-directeur zelf. Daar kun je geen invloed meer op uitoefenen.

12

Moet er een verzoek voor een zorgmachtiging worden ingediend bij de rechter?

De officier van justitie heeft de stukken ontvangen van de geneesheer-directeur en zal zelf beslissen of hij wel of niet een zorgmachtiging aan de rechter zal vragen. Vraagt hij wel een zorgmachtiging aan, dan krijg je daarover een brief. Vraagt hij deze niet aan, dan krijg je geen zorgmachtiging opgelegd door de rechter.

Officier van justitie

De beoordeling of er een aanvraag voor een zorgmachtiging moet worden ingediend bij de rechter, doet de officier van justitie zelf. Daar kun je geen invloed meer op uitoefenen. Krijg je een brief waarin staat dat de officier van justitie de stukken doorstuurt naar de rechter, dan kun je met je advocaat bespreken hoe je je het beste op de zitting bij de rechter kunt voorbereiden.

13

Indienen verzoekschrift bij rechter

De officier van justitie maakt samen met de geneesheer-directeur een brief voor de rechter. Daarin schrijft de officier van justitie onder andere waarom hij vindt dat verplichte zorg (en de zorgmachtiging) nodig is en waarom het volgens hem niet anders kan. De geneesheer-directeur geeft onder andere aan welke verplichte zorg nodig is en hoe lang deze zorg nodig is. Hij geeft ook aan welke zorgaanbieder deze zorg kan geven. Bij de brief worden alle eerder verzamelde documenten toegevoegd (o.a. medische verklaring, zorgkaart, zorgplan, eerdere machtigingen etc.).

Officier van justitie, samen met geneesheer-directeur

Hoorzitting

14 Je krijgt een uitnodiging om samen met je advocaat jouw kant van het verhaal te vertellen bij de rechter. Ook andere personen kunnen worden gehoord, zoals de geneesheer-directeur, de psychiater die de medische verklaring opstelde, de officier van justitie, of deskundigen. Je kunt zelf ook aan de rechter vragen of hij bepaalde getuigen of deskundigen wil horen.

De hoorzitting kan in een accommodatie of op een andere plek waar je woont of verblijft plaatsvinden.

Rechter

Je kunt met jouw advocaat bespreken hoe je je kunt voorbereiden op de hoorzitting. Je kunt alvast bedenken waarom je vindt dat je geen verplichte zorg nodig hebt, zodat je een antwoord weet als de rechter je ernaar vraagt. Je kunt ook de rechter vragen of je toch nog een plan van aanpak mag opstellen, als je dat eerder nog niet hebt mogen of kunnen doen.

Uitspraak

15 Op basis van hoorzitting en de schriftelijke stukken beslist de rechter of een zorgmachtiging nodig is. De rechter beslist uiterlijk drie weken nadat de officier van justitie het verzoekschrift heeft ingediend of je wel of geen zorgmachtiging krijgt. De griffier stuurt je een afschrift van de uitspraak. Krijg je een zorgmachtiging, dan staat daarin wanneer welke verplichte zorg aan jou gegeven mag worden.

Rechter

De zorgmachtiging is afgegeven, en nu?

In de zorgmachtiging staat welke verplichte zorg aan jou mag worden opgelegd. Er staat ook in welke zorgaanbieder jou verplichte zorg mag geven.

De zorgverantwoordelijke beslist of je deze (verplichte) zorg ook krijgt. In de zorgmachtiging staat bijvoorbeeld dat als je psychotisch wordt en gevaar veroorzaakt voor je burens, dat je dan tegen je zin mag worden opgenomen en onder dwang medicatie toegediend mag krijgen. De zorgverantwoordelijke kan dan als je dan

daadwerkelijk psychotisch bent en gevaar veroorzaakt voor je burens, overgaan tot opname en het toedienen van medicatie. Je kunt daarvoor door zorgverleners (eventueel met hulp van de politie) worden opgehaald. De zorgverantwoordelijke overlegt met jou, voordat hij jou de verplichte zorg wil geven. Hij kan dan bekijken of er misschien nog een manier is om de verplichte zorg te voorkomen. Beslist de zorgverantwoordelijke dat je verplichte zorg moet krijgen, dan krijg je daarover een brief. Daarin staat ook dat je contact op kunt nemen met de pvp.

